

بسمه تعالی

چهل حدیث از سخنان گهر بار امام رضا (ع)

۱- امام رضا (ع) فرمود: هر کس روز عاشورای امام حسین علیه السلام ، دنبال کسب و کار نرود (و مشغول عزاداری و حزن و اندوه گردد)، خداوند متعال خواسته ها و حوائج دنیا و آخرت او را برآورده می نماید؛ و در بهشت چشمش به دیدار ما - اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام - روشن می گردد.

مَنْ تَرَكَ السَّعْيَ فِي حَوَائِجِهِ يَوْمَ عَاشُورَاءَ، قَضَى اللَّهُ لَهُ حَوَائِجَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ، وَ قَرَّتْ بِنَا فِي الْجَنَانِ عَيْنُهُ

۲- بکشید که زمانتان را به چهار بخش تقسیم کنید: زمانی برای مناجات با خدا؛ زمانی برای تأمین معاش؛ زمانی برای معاشرت با برادران و معتمدانی که عیب هایتان را به شما می شناسانند و در دل شما را دوست دارند، و ساعتی برای کسب لذت های حلال با بخش چهارم توانایی انجام دادن سه بخش دیگر را به دست می آورید.

اجْتَهِدُوا أَنْ يَكُونَ زَمَانُكُمْ أَرْبَعَ سَاعَاتٍ: سَاعَةٌ مِنْهُ لِمُنَاجَاةِ اللَّهِ وَ سَاعَةٌ لِأَمْرِ الْمَعَاشِ وَ سَاعَةٌ لِمُعَاشَرَةِ الْإِخْوَانِ وَ التَّقَاتِ وَ الَّذِينَ يُعْرِفُونَ غُيُوبَكُمْ وَ يَخْلِصُونَ لَكُمْ فِي الْبَاطِنِ وَ سَاعَةٌ تَخْلُونَ فِيهَا لِلذَّاتِكُمْ وَ يَهْدِيهِ السَّاعَةَ تَقْدِرُونَ عَلَى الثَّلَاثِ سَاعَاتٍ

۳- پنهان کننده کار نیک (پاداشش) برابر هفتاد حسنه است و آشکار کننده کار بد سرافکننده است، و پنهان کننده کار بد آمرزیده است

المستتر بالحسنة يعدل سبعين حسنة ، و المذيع بالسيئة مخذول ، و المستتر بالسيئة مغفور له

۴- از اخلاق پیامبران ، نظافت و پاکیزگی است
من أخلاق الانبياء التنظف

۵- دوست هر کس عقل او ، و دشمنش جهل اوست
صديق كل امرء عقله و عدوه جهله

۶- عقل شخص مسلمان تمام نیست ، مگر این که ده خصلت را دارا باشد: از او امید خیر باشد ، از بدی او در امان باشند ، خیر اندک دیگری را بسیار شمارد ، خیر بسیار خود را اندک شمارد ، هر چه حاجت از او خواهند دلتنگ نشود ، در عمر خود از دانش طلبی خسته نشود ، فقر در راه خدایش از توانگری محبوبتر باشد ، خواری در راه خدایش از عزت با دشمنش محبوبتر باشد ، گمنامی را از

پرنامی خواهانتر باشد . سپس فرمود : دهمی چیست و چیست دهمی ! به او گفته شد : چیست ؟
فرمود : احدی را ننگرد جز این که بگوید او از من بهتر و پرهیزگارتر است
لا يتم عقل امرء مسلم حتى تكون فيه عشر خصال ، الخیر منه مأمول ، و الشر منه مأمون ، يستكثر قليل الخیر من غیره ، و يستقل كثير الخیر من نفسه ، لا يسأم من طلب الحوائج اليه ، و لا يمل من طلب العلم طول دهره ، الفقر فى الله احب اليه من الغنى ، و الذل فى الله احب اليه من العز فى عدوه ، و الخمول أشهى اليه من الشهرة . ثم قال (عليه السلام) : العاشرة و ما العاشرة ! قيل له : ما هى ؟ قال (عليه السلام) : لا يرى أحدا الا قال : هو خير منى و أتقى

۷- ایمان یک درجه بالاتر از اسلام است ، و تقوا یک درجه بالاتر از ایمان است ، و به فرزند آدم چیزی بالاتر از یقین داده نشده است .
إن الإيمان افضل من الاسلام بدرجة ، و التقوى افضل من الإيمان بدرجة ، و لم يعط بنو آدم افضل من اليقين

۸- حضرت رضا (عليه السلام) همیشه به اصحاب خود می فرمود : بر شما باد به اسلحه پیامبران ، گفته شد : اسلحه پیامبران چیست ؟ فرمود: دعا
عن الرضا (عليه السلام) أنه كان يقول لأصحابه : عليكم بسلاح الأنبياء ، فقيل : و ما سلاح الأنبياء ؟ قال : الدعاء

۹- فرمود: چنانچه در موردی خواستی غضب کنی و برای خدا برخورد نمائی ، پس متوجه باش که غضب و خشم خود را در جهت و محدوده رضایت و خوشنودی خداوند، اعمال کن
قال عليه السلام : أَمَا تَغْضَبُ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ، فَلَا تَغْضَبُ لَهُ بِأَكْثَرِ مِمَّا غَضِبَ عَلَى نَفْسِهِ

۱۰- از امام رضا (عليه السلام) از حقیقت توکل سؤال شد . فرمود : این که جز خدا از کسی نترسی
سئل الرضا (عليه السلام) عن حد التوكل ، فقال (ع) : أن لا تخاف احدا الا الله

۱۱- بخیل را آسایشی نیست ، و حسود را خوشی و لذتی نیست ، و زمامدار را وفایی نیست ، و دروغگو را مروت و مردانگی نیست
ليس لبخيل راحة ، و لا لحسود لذة ، و لا لملوك وفاء ، و لا لكذوب مروة

۱۲- به خداوند خوشبین باش ، زیرا هر که به خدا خوشبین باشد ، خدا با گمان خوش او همراه است ، و

هرکه به رزق و روزی اندک خشنود باشد ، خداوند به کردار اندک او خشنود باشد ، و هرکه به اندک از روزی حلال خشنود باشد ، بارش سبک و خانواده اش در نعمت باشد و خداوند او را به درد دنیا و دوایش بینا سازد و او را از دنیا به سلامت به دار السلام بهشت رساند

أحسن الظن بالله ، فإن من حسن ظنه بالله كان عند ظنه ، و من رضی بالقليل من الرزق قبل منه اليسير من العمل ، و من رضی باليسير من الحلال خفت مؤونته و نعم أهله و بصره الله داء الدنيا و دواءها و اخرجها منها سالما الى دار السلام

۱۳- ایمان چهار رکن است : توکل بر خدا ، رضا به قضای خدا ، تسلیم به امر خدا ، واگذاشتن کار به خدا
الایمان أربعة أركان : التوکل علی الله ، و الرضا بقضاء الله ، و التسليم لأمر الله ، و التفویض الی الله

۱۴- از امام رضا درباره بهترین بندگان سؤال شد . فرمود : آنان هرگاه نیکی کنند خوشحال شوند ، و هرگاه بدی کنند آمرزش خواهند ، و هرگاه عطا شوند شکر گزارند ، و هرگاه بلا بینند صبر کنند ، و هرگاه خشم کنند . درگذرند

سئل (علیه السلام) عن خيار العباد ، فقال : الذين اذا أحسنوا استبشروا ، و اذا اساءوا استغفروا ، و اذا أعطوا شكروا ، و اذا ابتلوا صبروا ، و اذا غضبوا عفوا

۱۵- از حضرت امام رضا (علیه السلام) درباره خوشی دنیا سؤال شد . فرمود : وسعت منزل و زیادی دوستان

سئل الامام الرضا (علیه السلام) عن عيش الدنيا ، فقال : سعة المنزل و كثرة المحبين

۱۶- هر کس اندوه و مشکلی را از مؤمنی برطرف نماید ، خداوند در روز قیامت اندوه را از قلبش برطرف سازد

من فرج عن مؤمن فرج الله عن قلبه يوم القيامة

۱۷- بعد از انجام واجبات ، کاری بهتر از ایجاد خوشحالی برای مؤمن ، نزد خداوند بزرگ نیست
ليس شيء من الاعمال عند الله عزوجل بعد الفرائض افضل من إدخال السرور علی المؤمن

۱۸- به دیدن یکدیگر روید تا یکدیگر را دوست داشته باشید و دست یکدیگر را بفشارید و به هم خشم نگیرید

تزاوروا تحابوا و تصافحوا و لا تحاشموا

۱۹- بر شما باد راز پوشی در کارهاتان در امور دین و دنیا . روایت شده که " افشاگری کفر است " و روایت شده " کسی که افشای اسرار می کند با قاتل شریک است " و روایت شده که " هرچه از دشمن پنهان می داری ، دوست تو هم بر آن آگاهی نیابد

علیکم فی أمورکم بالکتمان فی أمور الدین و الدنيا ، فإنه روی " أن الإذاعة کفر " و روی " المذیع و القاتل شریکان " و روی " ما تکتمه من عدوک فلا یقف علیه ولیک

۲۰- هر کس به رزق و روزی کم از خدا راضی باشد ، خداوند از عمل کم او راضی باشد
من رضی عن الله تعالی بالقلیل من الرزق رضی الله منه بالقلیل من العمل

۲۱- پنج چیز است که در هر کس نباشد امید چیزی از دنیا و آخرت به او نداشته باش : کسی که در نهادش اعتماد نبینی ، و کسی که در سرشتش کرم نیابی ، و کسی که در خلق و خوی اش استواری نبینی ، و کسی که در نفسش نجابت نیابی ، و کسی که از خدایش ترسناک نباشد
خمس من لم تکن فیہ فلا ترجوه لشیء من الدنيا و الآخرة : من لم تعرف الوثاقفة فی أرومته ، و الکریم فی طباعه ، و الرصانة فی خلقه ، و النبل فی نفسه ، و المخافة لربه

۲۲- به راستی کسی که در پی افزایش رزق و روزی است تا با آن خانواده خود را اداره کند ، پاداشش از مجاهد در راه خدا بیشتر است
ان الذی یطلب من فضل یکف به عیاله أعظم أجرا من المجاهد فی سبیل الله

۲۳- عبادت پر روزه داشتن و نماز خواندن نیست ، و همانا عبادت پر اندیشه کردن در امر خداست
لیس العبادة کثرة الصیام و الصلاة ، و انما العبادة کثرة التفکر فی أمر الله

۲۴- به آن حضرت گفته شد : چگونه صبح کردی ؟ فرمود : با عمر کاسته ، و کردار ثبت شده ، و مرگ بر گردن ما و دوزخ دنبال ما است ، و ندانیم با ما چه شود
قیل له : و کیف اصبحت ؟ قال (ع) : اصبحت بأجل منقوص ، و عمل محفوظ ، و الموت فی رقابنا ، و النار من ورائنا ، و لا ندری ما یفعل بنا

۲۵- هیچ بنده به حقیقت کمال ایمان نرسد تا سه خصلتش باشد : بینایی در دین ، و اندازه داری در معیشت ، و صبر بر بلاها
لا یتکمل عبد حقیقة الايمان حتی تكون فیہ خصال ثلاث : التفقه فی الدین ، و حسن التقدير فی المعیشة ،

۲۶- ریان از امام رضا علیه السلام پرسید : نظرتان راجع به قرآن چیست ؟ امام فرمود : قرآن سخن خداست ، فقط از قرآن هدایت بجوئید و سراغ چیز دیگر نروید که گمراه می شوید
قال الریان للرضا (ع) : ما تقول فی القرآن ؟ فقال : کلام الله لا تتجاوزوه ، و لا تطلبوا الهدی فی غیره
فتضلوا

۲۷- عبدالسلام هروی می گوید : از امام رضا (ع) شنیدم می فرمود : خدا رحمت کند کسی را که آرمان ما را زنده کند . گفتم : چگونه این کار را بکند ؟ فرمود : آموزشهای ما را یاد بگیرد و به مردم بیاموزد
قال عبدالسلام بن صالح الهروی : سمعت الرضا (ع) يقول : رحم الله عبدا احیی امرنا . قلت : و کیف یحیی امرکم ؟ قال : یتعلم علومنا و یعلمها الناس

۲۸- غرور درجاتی دارد : یکی این که کردار بد بنده در نظرش خوش جلوه کند و آن را خوب بداند و پندارد کار خوبی کرده و دیگری این که بنده ای به خدا ایمان آورد و منت بر خدا نهد با این که خدا را به او منت است در این باره.
العجب درجات : منها ان یزین للعبد سوء عمله فیراه حسنا فیعجبه و یحسب انه یحسن صنعا ، و منها أن یؤمن العبد بریه فیمن علی الله و لله المنة علیه فیه

۲۹- خداوند سه چیز را به سه چیز دیگر مربوط کرده است و به طور جداگانه نمی پذیرد . نماز را با زکات ذکر کرده است ، هرکس نماز بخواند و زکات ندهد نمازش پذیرفته نیست . نیز شکر خود و شکر از والدین را با هم ذکر کرده است . از این رو هرکس از والدین خود قدردانی نکند از خدا قدردانی نکرده است . نیز در قرآن سفارش به تقوا و سفارش به ارحام در کنار هم آمده است . بنابراین اگر کسی به خویشاوندانش رسیدگی و احسان ننماید ، با تقوا محسوب نمی شود
إن الله عزوجل أمر بثلاثة مقرون بها ثلاثة اخرى : امر بالصلاة و الزکاة ، فمن صلی و لم یرک لم یقبل منه صلاته ، و امر بالشکر له و للوالدین ، فمن لم یشکر والديه لم یشکر الله ، و امر باتقاء الله و صلة الرحم ، فمن لم یصل رحمه لم یتق الله عزوجل

۳۰- از حرص و حسادت بپرهیز که این دو ، امتهای گذشته را نابود کرد ، و بخیل نباش که هیچ مؤمن و آزاده ای به آفت بخل مبتلا نمی شود . بخل مغایر با ایمان است
ایاکم و الحرص و الحسد ، فإنها أهلک الامم السالفة ، و ایاکم و البخل فإنها عاهة لا تكون فی حر و لا مؤمن

، إنها خلاف الإيمان

۳۱- صدقه بده هرچند کم باشد ، زیرا هر کار کوچکی که صادقانه برای خدا انجام شود بزرگ است
تصدق بالشیء و إن قل ، فان كل شیء یراد به الله ، و إن قل بعد ان تصدق النية فيه عظیم

۳۲- توبه کار به منزله کسی است که گناهی نکرده است
التائب من الذنب کمن لا ذنب له

۳۳- بهترین تعقل خودشناسی است
افضل العقل معرفة الانسان نفسه

۳۴- به خدا خوش گمان باشید ، زیرا خدای عزوجل می فرماید : من نزد گمان بنده مؤمن خویشم ، اگر
گمان او خوب است ، رفتار من خوب و اگر بد است ، رفتار من هم بد باشد
أحسن الظن بالله ، فإن الله عزوجل يقول : أنا عند ظن عبدي المؤمن بی ، إن خیرا فخیرا و إن شرا فشر

۳۵- گاهی ، مردی که سه سال از عمرش باقی مانده صله رحم می کند و خدا عمرش را ۳۰ سال قرار می
دهد و خدا هرچه خواهد می کند
یکون الرجل یصل رحمه ، فیکون قد بقى من عمره ثلاث سنين فیصیرها الله ثلاثین سنة و یفعل الله ما یشاء

۳۶- حریصانه به دنبال قضای حاجت حاجتمندان باشید ، هیچ عملی بعد از واجبات بالاتر از شاد کردن
مسلمان نیست

احرصوا علی قضاء حوائج المؤمنین و إدخال السرور علیهم و دفع المکره عنهم ، فإنه لیس شیء من الاعمال
عندالله عزوجل بعد الفرائض افضل من إدخال السرور علی المؤمن
۳۷- فرمود: همانا سکوت و خاموشی راهی از راه های حکمت است ، سکوت موجب محبت و علاقه می
گردد، سکوت راهنمایی برای کسب خیرات می باشد.

قال علیه السلام : إن الصمت باب من ابواب الحکمة، یکسب المحبة، إنه دلیل علی کل خیر
۳۸- ما بین طلوع سپیده صبح تا طلوع خورشید ملائکه الهی ارزاق انسان ها را سهمیه بندی می نمایند،
هرکس در این زمان بخوابد غافل و محروم خواهد شد.

الملائکة تُقسّم ارزاق بنی آدم ما بین طلوع الفجر إلی طلوع الشمس، فمن نام فیما بینهما نام عن رزقه .

۳۹- از امام رضا علیه السلام سؤال شد که عقل و هوشیاری چگونه است؟ حضرت در جواب فرمود: تحمل مشکلات و ناملایمات، زیرک بودن و حرکات دشمن را زیر نظر داشتن، مدارا کردن با دوستان می باشد.

اءِنَّهُ سِئَلُ مَا الْعَقْلُ؟ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : التَّجَرُّعُ لِلْغُصَّةِ، وَ مُدَاهَنَةُ الْأَعْدَاءِ، وَ مُدَارَاةُ الْأَصْدِقَاءِ.

۴۰- امام رضا (ع) فرمود: شیعیان ما کسانی هستند که تسلیم امر و نهی ما باشند، گفتار ما را سرلوحه زندگی در عمل و گفتار خود قرار دهند، مخالف دشمنان ما باشند و هر که چنین نباشد از ما نیست

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : شِيعَتُنَا الْمُسْلِمُونَ لِأَمْرِنَا، الْأَخِذُونَ بِقَوْلِنَا، الْمُخَالِفُونَ لِإِعْدَائِنَا، فَمَنْ لَمْ يَكُنْ كَذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَّا.

التماس دعا